

Sławomir Jankiewicz

Akademia Ekonomiczna w Poznaniu

KONKURENCYJNOŚĆ PODSTAWOWYM CELEM UNII EUROPEJSKIEJ W ZGLOBALIZOWANEJ GOSPODARCE

1. Wstęp

Dwieście lat temu jeden z największych myślicieli świata – Emmanuel Kant – sformułował zasady zjednoczenia Europy, których realizacja miała zapewnić trwałą pokój. Miały one polegać na stworzeniu zrzeszenia państw zachowujących nadal swą niepodległość, gdzie jedność celu osiąga się „nie przez osłabienie sił konkurencji, lecz przez równowagę tych sił, w toku ich aktywnej rywalizacji” [2, s. 4-5]. Wizja ta urzeczywistniła się dopiero w drugiej połowie XX w. i jest kontynuowana w XXI w.

Duże zróżnicowanie stopnia rozwoju społecznego i gospodarczego poszczególnych krajów członkowskich Unii Europejskiej powoduje potrzebę prowadzenia wewnętrznych działań mających doprowadzić do zmniejszenia tych różnic. Przejawia się to w wielu dziedzinach polityki UE, będących wyrazem solidarności bogatszych krajów członkowskich z krajami względnie uboższymi. Mają one spowodować zniwelowanie dysproporcji w rozwoju, co długookresowo jest możliwe tylko dzięki zwiększeniu konkurencyjności poszczególnych krajów Wspólnoty.

W obecnym okresie zastanawiamy się nad dalszymi kierunkami rozwoju UE. Należy więc poddać analizie dotychczasowe działania zmierzające do zapewnienia spójności ekonomicznej krajów członkowskich oraz wyrównania poziomów dochodu poszczególnych społeczności (art. 130a Traktatu o Wspólnocie Europejskiej).

W artykule przedstawiono syntetycznie stan konkurencyjności gospodarek wybranych państw Wspólnoty na tle działań zmierzających do minimalizacji różnic.

2. Stan konkurencyjności wybranych gospodarek krajów członkowskich UE

Trwała zdolność gospodarki do likwidacji zacofania gospodarczego, niwelacji dysproporcji i przyspieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego jest związana z występowaniem znacznej konkurencyjności. Jeśli jej nie ma, to pomoc, którą uzyskują podmioty gospodarcze, wpływa tylko krótkookresowo na polepszenie wskaźników makroekonomicznych, a po ustaniu pomocy ponownie się one pogarszają. Ponadto znaczna ingerencja państwa w rynek powoduje wzrost znaczenia udziału lobbies, które za pomocą nacisku usiłują uzyskać dla siebie więcej pieniędzy dzięki ulgom podatkowym lub subsydiom budżetowym, albo też przez ochronę przed konkurencją. Grupy te starają się zawsze uzyskać dla siebie przywileje, które zastępują im wzrost produktywności.

Ogólnie można stwierdzić, że konkurencja to zjawisko dotyczące rywalizacji między uczestnikami rynku w dążeniach do analogicznych celów. Oznacza to, że działania podejmowane przez jednych dla osiągnięcia określonych celów utrudniają (a nawet niekiedy uniemożliwiają) osiągnięcie takich samych celów przez innych [3, s. 18-20]. W odniesieniu do kraju oznacza ona zdolność do sprostania konkurencji międzynarodowej, co przejawia się m.in. w skutecznym adaptowaniu (instytucjonalnym, prawnym, ekonomicznym) gospodarki do zmieniających się warunków zewnętrznych [1, s. 21].

Czynników świadczących o konkurencyjności gospodarki jest wiele. Do podstawowych można zaliczyć:

- stopień otwarcia w wymianie międzynarodowej,
- bezpośrednie inwestycje zagraniczne,
- atrakcyjność sektorów gospodarki,
- infrastrukturę,
- wydajność i produktywność gospodarki,
- sposób zarządzania,
- zasoby ludzkie,
- innowacyjność gospodarki (zob. np. [4]).

W tej części pracy syntetycznej analizie poddano podstawowe czynniki ekonomiczne stanowiące o konkurencyjności i tym samym o stopniu zróżnicowania gospodarczego krajów członkowskich UE. Uwzględniono tylko kilka tych państw wchodzących w skład UE, które można porównać z Polską pod względem wielkości terytorium, liczby ludności lub pod względem stopnia zaawansowania transformacji gospodarczej.

Odzwierciedleniem stanu rozwoju gospodarczego danego kraju jest produkt krajowy brutto. Przedstawione dane pokazują dominującą pod tym względem pozycję „starych” krajów UE. Przypada na nie bowiem ponad 95% całego PKB wytwarzanego we Wspólnocie (zob. tab. 1).

Tabela 1. Udział krajów Unii Europejskiej w tworzeniu PKB (w %)

Kraje	Lata							
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
EU (25 państw)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
EU (15 państw)	96,2	96,0	96,1	95,8	95,5	95,4	95,5	95,3
Niemcy	24,6	24,1	23,6	22,7	22,3	21,9	21,8	21,3
Grecja	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,5	1,6	1,6
Hiszpania	6,5	6,6	6,8	6,8	7,0	7,3	7,6	7,8
Francja	16,4	16,3	16,2	15,9	15,9	15,9	16,0	15,9
Włochy	13,6	13,4	13,2	13,0	13,1	13,1	13,3	13,2
Wielka Brytania	15,4	16,0	16,4	17,4	17,2	17,2	16,3	16,7
Holandia	4,4	4,4	4,5	4,5	4,6	4,6	4,7	4,6
Irlandia	0,9	1,0	1,1	1,2	1,2	1,3	1,4	1,4
Polska	1,8	1,9	1,8	2,0	2,2	2,1	1,9	1,9
Słowacja	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
Czechy	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8
Węgry	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7	0,8	0,8

Źródło: www.europa.eu.int/comm/eurostat, z dnia 26 czerwca 2005 r.

Należy jednak zaznaczyć, że tendencja ta (choć bardzo wolno) stopniowo się zmienia. W latach 1997-2004 udział 15 najbardziej rozwiniętych państw Wspólnoty zmalał o 1 punkt procentowy. Największy udział mają Niemcy, Wielka Brytania, Francja i Włochy. Kraje przyjęte do UE w 2004 r. miały około 5% udziału w tworzeniu PKB, z tego największy przypadła na Polskę (prawie 2%).

Pewne zmiany w rankingu można zaobserwować, jeśli uwzględnimy PKB *per capita*. Odzwierciedla on syntetycznie wydajność pracy i może być uznawany za prostą miarę bogactwa danej gospodarki. Produkt krajowy brutto przypadający na 1 mieszkańca według parytetu siły nabywczej jest najwyższy w Irlandii (w roku 2004 było to prawie 30 tys. euro), następne miejsca zajmują: Holandia, Wielka Brytania, Francja oraz Niemcy. Pośród „nowych” krajów członkowskich zauważa się dominację państw o niewielkim udziale w PKB ogółem, tj. Czech, Węgier i Słowacji. Poziom tego wskaźnika jest jednak zdecydowanie niższy niż w krajach najbardziej rozwiniętych.

Jeśli się założy, że będzie zachowana obecna dynamika przyrostu PKB, kraje niedawno przyjęte do UE uzyskają obecny poziom PKB *per capita* państw najbardziej rozwiniętych dopiero po kilkudziesięciu latach. Na przykład w Polsce ten wskaźnik na obecnym poziomie Irlandii zostanie osiągnięty mniej więcej po 44 latach, a na poziomie Niemiec – po 33 latach. Ponieważ jednak „stare” kraje UE systematycznie się rozwijają, zrównanie wymagało będzie znacznie dłuższego czasu, a w razie zbudowania przez najbardziej rozwiniętych członków Wspólnoty gospodarki opartej na wiedzy prawdopodobnie nie nastąpi to nigdy.

Tabela 2. Produkt krajowy brutto *per capita* według parytetu siły nabywczej (ceny bieżące)

Kraje	Lata							
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
	w ecu			w euro				
EU (25 państw)	16 900	17 700	18 500	19 800	20 500	21 200	21 400	22 300
EU (15 państw)	18 600	19 400	20 400	21 700	22 400	23 200	23 300	24 200
Niemcy	19 500	20 200	21 000	22 100	22 500	23 000	23 100	24 000
Grecja	12 200	12 700	13 300	14 300	15 100	16 500	17 300	18 300
Hiszpania	14 800	15 700	17 000	18 100	18 900	20 000	20 900	21 700
Francja	19 300	20 200	21 200	22 500	23 500	23 900	23 700	24 700
Włochy	19 000	20 100	20 800	22 000	22 400	23 100	22 800	23 500
Wielka Brytania	19 200	20 100	21 000	22 500	23 600	24 900	25 300	26 600
Holandia	20 400	21 400	22 300	24 000	25 400	25 800	25 800	26 600
Irlandia	19 000	20 700	22 600	25 000	26 500	28 100	28 300	29 900
Polska	7 400	7 900	8 500	9 000	9 400	9 700	9 800	10 600
Słowacja	8 000	8 400	8 700	9 500	10 000	10 900	11 100	11 900
Czechy	11 700	11 800	12 200	12 800	13 500	14 300	14 700	15 600
Węgry	8 500	9 100	9 700	10 600	11 500	12 400	12 900	13 700

Źródło: www.europa.eu.int/comm/eurostat, z dnia 26 czerwca 2005 r.

Tabela 3. Stopa bezrobocia (w %)

Kraje	Lata						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
EU (25 państw)	–	9,4	9,2	8,8	8,5	8,9	9,1
EU (15 państw)	10,0	9,4	8,7	7,8	7,4	7,7	8,1
Niemcy	9,7	9,1	8,4	7,8	7,8	8,7	9,6
Grecja	9,8	10,9	12,0	11,3	10,8	10,3	9,7
Hiszpania	17,0	15,2	12,8	11,3	10,6	11,3	11,3
Francja	11,5	11,1	10,5	9,1	8,4	8,9	9,5
Włochy	11,3	11,3	10,9	10,1	9,1	8,6	8,4
Wielka Brytania	6,9	6,2	5,9	5,4	5,0	5,1	4,9
Holandia	4,9	3,8	3,2	2,9	2,5	2,7	3,8
Irlandia	9,9	7,5	5,6	4,3	3,9	4,3	4,6
Polska	10,9	10,2	13,4	16,4	18,5	19,8	19,2
Słowacja	–	–	16,7	18,7	19,4	18,7	17,5
Czechy	–	6,4	8,6	8,7	8,0	7,3	7,8
Węgry	9,0	8,4	6,9	6,3	5,6	5,6	5,8

Źródło: www.europa.eu.int/comm/eurostat, z dnia 26 czerwca 2005 r.

Następny problem dotyczący konkurencji jest związany z rynkiem pracy. Wszystkie kraje UE mają problemy z bezrobociem. Jednak największe niedostosowanie dotyczy krajów postsocjalistycznych, odnotowujących strukturalne niedopasowanie na rynku pracy. Zwłaszcza duże kraje (tj. Polska), charakteryzujące się znacznym zatrudnieniem w tzw. pierwszym sektorze (w górnictwie, hutnictwie, rolnictwie), niską mobilnością ludności oraz niedostosowaniem kwalifikacji do po-

trzeb rynku, mają i jeszcze w dłuższym okresie mieć będą problemy ze znaczną częścią społeczeństwa, która nie będzie mogła znaleźć pracy. Najlepiej rynek pracy kształtuje się w Holandii, gdzie bezrobocie wynosi 3,8%, w Irlandii – 4,6% i w Wielkiej Brytanii – 4,9%.

Tabela 4. Eksport w relacji do PKB (w %)

Kraje	Lata							
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
EU (25 państw)	25,5	25,6	25,5	28,4	28,3	27,6	27,0	28,0
EU (15 państw)	25,3	25,3	25,2	28,0	27,9	27,1	26,3	27,1
Niemcy	24,2	25,3	25,8	29,4	30,7	31,0	31,2	33,5
Grecja	9,6	9,3	9,3	10,7	9,8	8,6	8,3	7,6
Hiszpania	19,0	19,1	18,8	20,7	20,2	19,5	18,9	18,9
Francja	20,6	21,2	21,1	23,1	22,6	21,7	20,9	21,1
Włochy	20,7	20,6	20,0	22,4	22,5	21,4	20,0	20,7
Wielka Brytania	21,2	19,1	18,4	19,8	19,1	17,9	17,1	16,5
Holandia	50,7	50,3	49,2	55,9	53,6	51,0	49,9	53,2
Irlandia	68,9	70,8	71,7	78,0	75,5	69,9	58,7	57,3
Polska	18,9	20,2	19,5	21,6	22,4	24,4	29,1	32,1
Słowacja	46,0	48,8	50,6	59,1	60,9	59,7	67,5	68,9
Czechy	39,7	42,5	44,5	52,1	54,8	51,9	43,8	58,9
Węgry	42,4	50,4	53,4	61,8	60,0	53,4	52,4	54,5

Źródło: www.europa.eu.int/comm/eurostat, z dnia 26 czerwca 2005 roku.

Tabela 5. Udział nakładów na B+R w PKB (w %)

Kraje	Lata						
	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
EU (25 państw)	1,82	1,82	1,86	1,88	1,92	1,93	–
EU (15 państw)	1,86	1,86	1,9	1,93	1,98	1,99	–
Niemcy	2,29	2,31	2,44	2,49	2,51	2,53	2,50
Hiszpania	0,82	0,89	0,88	0,94	0,95	1,03	1,11
Francja	2,22	2,17	2,18	2,18	2,23	2,26	2,19
Włochy	1,05	1,07	1,04	1,07	1,11	1,16	–
Wielka Brytania	1,82	1,81	1,85	1,85	1,89	1,87	–
Holandia	2,04	1,94	2,02	1,90	1,89	–	–
Irlandia	1,28	1,25	1,19	1,15	1,15	1,09	1,12
Polska	0,67	0,68	0,70	0,66	0,64	0,59	0,59
Słowacja	1,09	0,79	0,66	0,65	0,64	0,58	0,57
Czechy	1,09	1,16	1,16	1,23	1,22	1,22	1,35
Węgry	0,72	0,68	0,69	0,80	0,95	1,02	0,97

Źródło: www.europa.eu.int/comm/eurostat, z dnia 26 czerwca 2005 r.

Występowanie znacznej nierównowagi na rynku pracy w dłuższym okresie jest jedną z przyczyn zapóźnienia krajów w rozwoju.

Tabela 6. Liczba wynalazków zgłoszonych do Europejskiego Biura Patentowego przypadających na 1 mln mieszkańców

Kraje	Lata					
	1997	1998	1999	2000	2001	2002
EU (25 państw)	96,34	109,18	118,33	133,61	141,96	133,59
EU (15 państw)	114,85	130,02	140,95	158,72	168,33	158,46
Niemcy	220,95	247,59	273,48	305,14	320,36	300,95
Grecja	5,28	7,09	8,12	6,06	8,27	8,11
Hiszpania	16,71	21,03	23,31	24,89	28,75	25,46
Francja	110,41	125,65	131,03	144,39	150,18	147,24
Włochy	56,83	64,4	68,06	76,82	80,60	74,73
Wielka Brytania	90,41	100,99	111,19	128,43	138,35	128,70
Holandia	164,96	178,27	197,33	228,78	255,43	278,86
Irlandia	43,66	55,21	69,87	95,40	92,93	89,85
Polska	1,47	1,98	1,47	3,05	3,20	2,72
Słowacja	3,71	5,94	4,26	6,84	7,05	4,27
Czechy	7,27	9,70	9,81	13,51	11,39	10,88
Węgry	11,16	13,33	13,44	18,27	20,86	18,27

Źródło: www.europa.eu.int/comm/eurostat, z dnia 26 czerwca 2005 r.

Problemy rozwoju oraz zdolność do konkurencji obrazuje również wielkość eksportu.

Szczególne znaczenie dla poprawy pozycji konkurencyjnej poszczególnych krajów ma udział nakładów na badania i rozwój w produkcie krajowym brutto oraz liczba udzielonych patentów, świadcząca o wynikach działalności badawczo-rozwojowej.

Mimo dużych dysproporcji w liczbie patentów zgłaszanych przez najbardziej rozwinięte kraje UE w stosunku do nowych jej członków Europa zdecydowanie przegrywa z takimi krajami, jak USA oraz Japonia.

Przedstawiona syntetyczna analiza pokazuje, że obecnie państwa UE charakteryzuje duża polaryzacja pozycji konkurencyjnej. Powstaje pytanie, jaki rodzaj działań podejmowany jest przez Wspólnotę w celu zniwelowania dysproporcji.

3. Działania prowadzone przez UE w celu zmniejszenia dysproporcji rozwojowych

Istotą prowadzonej polityki UE jest solidarność finansowa państw członkowskich. Transfery finansowe są kierowane z centralnych, najbogatszych regionów europejskich do obszarów peryferyjnych. Przedstawione w punkcie poprzednim syntetyczne dane pokazały, że poszczególne kraje UE różnią się znacznie poziomem konkurencyjności, co wynika z dysproporcji ekonomicznych. Wspólnota prowadzi działania mające na celu zbliżenie poziomu rozwoju poszczególnych gospodarek i tym samym zwiększenie spójności gospodarczej i społecznej oraz zapewnienie harmonijnego rozwoju państw wchodzących w jej skład. Dla ułatwienia

osiągnięcia tego celu polityka UE jest podzielona na kilkanaście zagadnień, w których skład wchodzi m.in. polityka:

- rolna,
- regionalna,
- społeczna,
- w zakresie rybołówstwa,
- przemysłowa,
- transportowa,
- badań naukowych.

Podstawą realizacji wspomnianych zadań są środki wpłacane przez państwa członkowskie Wspólnoty. Mają one doprowadzić do likwidacji obecnych dysproporcji rozwoju i przyczynić się do ograniczenia ich powstawania w przyszłości. Jednakże analiza struktury wydatków pokazuje, że w zasadzie pozwalają one tylko na bieżące zmniejszenie różnic w bogactwie między krajami. Większość środków bowiem jest przeznaczona na utrzymanie przestarzałej struktury gospodarczej (m.in. zapewnienie dochodów w rolnictwie). W roku 2000 na wspólną politykę rolną przeznaczono prawie 45% budżetu UE, w roku bieżącym zaś jest to prawie 47%. Tendencję wzrostową można również zaobserwować w wydatkach administracyjnych UE (w budżecie na rok 2005 stanowią one około 6%). Wielkości te nie wpłyną na długookresową konkurencyjność gospodarek krajów członkowskich. Wprawdzie zwiększa się również udział środków przeznaczonych na działania strukturalne, jednak jest on za mały w stosunku do celu, jakim jest uczynienie z UE gospodarki bardziej konkurencyjnej niż Stany Zjednoczone Ameryki. Środki są wydawane przede wszystkim w taki sposób, że – podobnie jak polityka rolna – prowadzą do przyzwyczajania społeczeństwa do otrzymywania pomocy. Działalność gospodarcza więc dobrze funkcjonuje tylko w trakcie uzyskiwania środków z UE. Firmy stają się mało konkurencyjne, a przedsiębiorcy nie starają się szukać szans pojawiających na rynku. W momencie cofnięcia pomocy lub pojawienia się nowych problemów na rynku szukają pomocy państwa, zamiast starać się znaleźć niszę rynkową.

Struktura wydatków budżetu Wspólnoty utrudnia budowanie gospodarki opartej na wiedzy. Spowodować to może dalsze pogorszenie konkurencyjności gospodarek krajów członkowskich i tym samym obniżenie tempa rozwoju UE, gdy innym krajom uda się osiągnąć ten cel wcześniej.

Ponadto, mimo formalnej kontroli, wydatkowane środki pochodzące z funduszy UE w znacznej części charakteryzują się niskim poziomem efektywności. Korupcja i marnotrawienie pieniędzy w administracji Wspólnoty również zdarza się często. Znaczne środki są przekazywane m.in. przedsiębiorstwom, które nie spełniają kryteriów, lub wydawane bez formalnego potwierdzenia. Wskutek tego nie można ustalić rzeczywistego przepływu środków oraz prawidłowo ocenić realizacji

budżetu. Z tego też powodu UE nie uzyskuje akceptacji audytora, a w ostatnim okresie zwolniono główną księgową, która nie chciała podpisać z tych samych względów sprawozdań finansowych Wspólnoty.

Obecny system pomocy należy również zweryfikować pod względem formalnym. Sztywne zasady przydzielania dotacji zawężają przedsiębiorcom możliwości działania. Nie można rozpocząć inwestycji przed złożeniem dokumentacji, trzeba poświęcić dużo czasu i kosztów na zebranie wszystkich dokumentów oraz wypełnienie wniosku¹, który musi być opracowany bezbłędnie². Wiele organizacji ma trudności z wypełnieniem wniosku, co powoduje, że najbardziej efektywne projekty nie zawsze są finansowane. Doszukać się można, przynajmniej w polskich wnioskach, dużej niegospodarności. Przejawia się ona m.in. w finansowaniu przez UE bezwartościowych projektów oraz akceptacji zawyżanych kosztów³.

4. Wnioski

Zasadniczy cel dotyczący zwiększenia bogactwa krajów UE poprzez ich harmonijny rozwój należy osiągać przede wszystkim przez podnoszenie konkurencyjności członków Unii. Wymaga to większej integracji, tzn. budowy w pełni wolnego rynku, tak aby możliwy był efekt synergii całego obszaru gospodarczego.

Priorytetem powinna być budowa gospodarki opartej na wiedzy. Wymaga to zwiększenia przedsiębiorczości społeczeństwa, zwiększenia wydatków na badania i naukę oraz liberalizacji zasad działania Wspólnoty (m.in. na skutek większej swobody przepływu siły roboczej i usług).

Pozytywnym przykładem w tym zakresie może być Estonia, która położyła nacisk na nowoczesne technologie, wyprzedzając obecnie wiele bardziej rozwiniętych państw członkowskich. Przejawem tego są: powszechność stosowania Internetu⁴, stworzenie e-państwa⁵ oraz udogodnienia stwarzane przez

---

¹ Koszty zewnętrznych doradców kształtują się na poziomie 5-12% wartości pomocy będącej przedmiotem wniosków. Należy do tego doliczyć koszty osoby odpowiedzialnej za pracę nad wnioskiem w przedsiębiorstwie.

² Wystarczy np. zapomnieć zaparafować wszystkie strony lub wpisać „nie dotyczy” w miejscu, gdzie należy postawić kreskę, by wniosek został odrzucony.

³ Na przykład koszty koordynatora, jego zastępców, zadań są w wielu wypadkach zawyżane. Standardem jest sytuacja, jaka miała miejsce w jednym z przedsiębiorstw (ze względu na konieczność zachowania poufności nazwa nie zostanie podana), gdzie przeprowadzono szkolenie ze środków UE. Nie tylko nie było ono efektywne z punktu widzenia korzyści dla firmy, ale również jego koszt był kilkakrotnie wyższy od cen rynkowych.

⁴ Według danych 52% Estończyków korzysta z Internetu; możliwe jest skorzystanie z dostępu do sieci nawet np. na stacji benzynowej.

⁵ Posiedzenia rządu systematycznie odbywają się za pośrednictwem komputerów, ograniczono papierową formę dokumentów rządowych tylko do kopii archiwalnej, wprowadzono dowody osobiste

rząd⁶. Wskutek tego coraz więcej przedsiębiorstw przenosi swoją działalność związaną z technologiami informatycznymi do Estonii⁷, dzięki czemu za kilka lat kraj ten może się stać w Europie odpowiednikiem Krzemowej Doliny⁸.

Konieczna jest także radykalna zmiana struktury wydatków z budżetu UE oraz zwrócenie uwagi na ich efektywność. W związku z tym należy pozytywnie ocenić wystąpienie w Parlamencie Europejskim T. Blaira. Premier Wielkiej Brytanii podkreślił, że Europa musi się modernizować, a do tego konieczna jest restrukturyzacja jej budżetu. Niezbędny jest wzrost inwestycji w badania związane z technologiami informacyjnymi i komunikacyjnymi (w USA wynoszą one 400 euro na mieszkańca, w Japonii – 350 euro, a w UE średnio – tylko 80 euro. Dopiero bowiem znaczna zmiana może pozwolić na odzyskanie konkurencyjności UE w zglobalizowanym świecie. W przeciwnym razie przyjęta przez Komisję Europejską w czerwcu 2005 r. strategia „i2010 – europejskie społeczeństwo informacyjne” nie będzie zrealizowana, jak wcześniej strategia lizbońska, która miała uczynić z UE najbardziej konkurencyjną i dynamiczną gospodarkę na świecie, a pozostała tylko deklaracją.

Literatura

1. Bossak J., *Międzynarodowa konkurencyjność gospodarki polskiej – ujęcie instytucjonalne*, [w:] *Konkurencyjność gospodarki polskiej a rola państwa przed akcesją do UE*, red. H. Podedworny, J. Grabowiecki, H. Wnorowski, Uniwersytet w Białymstoku, Białystok 2000.
2. Goldberger E., *Spojrzenie na wiek XX. Zwiastuny ostatniej dekady*, www.adam-smith.pol.pl/zeszyty/zeszyt14.htm.
3. Stankiewicz M.J., *Konkurencyjność przedsiębiorstw – budowanie konkurencyjności w warunkach globalizacji*, Dom Organizatora, Toruń 2002.
4. *World Competitiveness Report*, World Economic Forum, Lousanne 1993.

(będące jednocześnie paszportem w obrębie UE) na kartach chipowych, które systematycznie eliminują konieczność używania pieniędzy i dokumentów w urzędach państwowych i sektorze prywatnym.

⁶ Na przykład kiedy procedury celne blokowały możliwość sprowadzenia do Estonii montowni telefonów komórkowych fińskiej firmy Elcoteq, stworzono elektroniczny system celny, który skrócił czas odprawy z kilku godzin do 20 sekund.

⁷ Przykładem może być szwedzki bank SEB, zlecający pisanie większości oprogramowania specjalistom z tego kraju. Coraz częściej korzystają z usług firm estońskich takie przedsiębiorstwa, jak: Nokia, Philips czy Fujitsu.

⁸ Dostrzegają to już firmy *venture capital*, które mieszczą się w Krzemowej Dolinie, przyczyniały się więc do jej rozwoju. Przenoszą one w coraz większym zakresie swoją działalność do Estonii, inwestując w lokalne firmy informatyczne. Przykładem może być firma Draper Fisher Jurvetson.

COMPETITION AS THE MAIN OBJECTIVE OF THE EUROPEAN UNION IN THE GLOBALISED ECONOMY

Summary

Presently, we wonder which direction the EU will take. In the first place, we need to analyse what activities have been undertaken so far to make the member states competitive. In today's globalised world, competition is the key to fast and permanent improvement of living conditions in individual economies.

Therefore, this article provides a concise outline of how competitive economies in selected member states are in the context of activities pursued to ensure their growth.